

Praha 1, Praha

Část obce: Praha

Okres: Praha hlavní město

GPS souřadnice: 50.087837N, 14.424132E

Počet obyvatel: 24 303

Adresa URL: www.praha1.cz

Kraj: Hlavní město Praha

Správní obvod: Praha

První pís. zmínka: 965 (1059 let)

PSČ: 115 68

Památky a zajímavosti Praha 1

Většina Prahy 1 je zapsána jako součást světového kulturního dědictví UNESCO. Na území Prahy 1 se nacházejí téměř všechny významné pražské turistické cíle jako Pražský hrad, Staroměstské náměstí se světoznámým orlojem, Karlův most nebo židovská čtvrť Josefov. Na Malé Straně sídlí parlament a vláda České republiky, zatímco hlavní budovy Univerzity Karlovy najdeme na Starém Městě.

Pražský hrad

Pražský hrad nebo také Hrad či Hradčany se svým umělecko-architektonickým charakterem a historickým významem řadí k nejvýznamnějším kulturním objektům České republiky.

Podle archeologických průzkumů a nejstarších písemných pramenů se soudí, že Pražský hrad založil kolem roku 880 kníže Bořivoj z rodu Přemyslovců. Raně středověké hradiště bylo opevněno příkopem a valem z hlíny a kamení. První zděnou stavbou byl kostel Panny Marie. Další kostely, zasvěcené sv. Jiří a sv. Vítu, byly založeny v 1. polovině 10. století. Od 10. století byl Pražský hrad nejen sídlem hlavy státu, knížete a později krále, ale také nejvyššího představitele církve, pražského biskupa.

Na Pražském hradě jsou uchovávány korunovační klenoty, pozůstatky českých králů, vzácné křesťanské relikvie, umělecké poklady a také historické dokumenty. V jeho zdech se odehrávaly události významné pro celou zem. Pražský hrad je tedy zhmotněním historické tradice českého státu, spojení současnosti s minulostí.

Je největším hradním areálem na světě, který můžeme rozdělit na:

Katedrála sv. Víta

Katedrála sv. Víta, Vojtěcha a Václava tvoří dominantu Pražského hradu. Chrám založil Karel IV. se svým otcem Janem Lucemburským, prvním stavitelem byl Francouz Matyáš z Arrasu a po něm Petr Parléř. Stavbu přerušily husitské války v roce 1420 a katedrála byla nakonec dostavěna až v roce 1929. Katedrála je plná uměleckých skvostů, všechny přitahuje obrovský stříbrný náhrobek sv. Jana Nepomuckého, patrona mostů a námořníků, anebo kaple sv. Václava vykládaná drahými kameny.

Bazilika sv. Jiří

Bazilika sv. Jiří je druhým nejstarším kostelem v Praze. Je to skvost románské architektury a opět i místo, které ovlivňovalo českou státnost. Do vybudování katedrály sv. Víta tu byli pohřbíváni i čeští panovníci.

Zlatá ulička

Zlatá ulička na východní straně Hradu byla nedávno rekonstruována do podoby, kdy na Hradě bydleli i

obyčejní lidé. A to bylo až do 60. let minulého století. Najdete tu nejen obchody, ale i doklady o životě lidí v uličce, například zlatnickou dílnu, vybavení domu sběratele filmů, díky němuž se dochovala celá řada snímků. Právě on žil ve Zlaté uličce. Nová instalace opustila nepravdivou legendu, že v uličce žili alchymisté Rudolfa II.

Obrazárna Pražského hradu

Věhlasné sbírky císaře Rudolfa II. se sice nedochovaly celé, ale přesto ještě dnes je v majetku Pražského hradu na 4 000 uměleckých děl, z nichž ta nejlepší jsou vystavena právě v Obrazárně. Najdete tu díla renesanční i barokní. Zajímavostí je, že špičková díla kupoval pro císaře malíř Karel Škréta, který se v posledních letech dostává do centra pozornosti světových galerií.

Další prostory Pražského hradu:

Jízdárna Pražského hradu – barokní stavba, která slouží jako výstavní prostor.

Letohrádek královny Anny – renesanční stavba v Královské zahradě nedaleko Zpívající fontány.

Královská zahrada – vznikla v roce 1534 na místě původních středověkých vinic, za Rudolfa II. zde chovali i lvy.

Jelení příkop – přírodní rokle, oddělující Hrad od okolí. Bývala tu za Rudolfa II. chována lovná zvěř, najdete tu i zahradu, kde rostou a dozrávají fíkovníky.

Jižní zahrady – lze jimi projít z Hradčanského náměstí pod Hradem k ulici Na Opyši, kde najdete další z mnoha vyhlídek na Prahu.

Hradní stráž

Velmi oblíbený je při návštěvách Pražského hradu i ceremoniál Hradní stráže, která je zároveň i jakousi prezidentskou gardou. Stojí u všech vstupů do Hradu a střídá se každou hodinu – v pravé poledne pak i za doprovodu hudby. Historie Hradní stráže je pozoruhodná, a máte-li rádi příběhy z vojenského prostředí, navštivte expozici Hradní stráže v Prašné věži.

Staré město

Staré Město je nejstarší a nejmagičtější částí Prahy, jeho součástí je i Střelecký ostrov. Zpráva z Kosmovy kroniky o povodni v roce 1118 nepřímo dokládá velmi husté osídlení na obou březích řeky Vltavy. Na území od Vyšehradu a Podolí až po Petruskou čtvrť se v průběhu 12. století stavělo mnoho kamenných církevních i obytných staveb. Svou krásu získalo ve 14. století, kdy Karel IV. založil Nové Město, kam se přestěhovali řemeslníci a obchodníci, a Staré Město tak zůstalo domovem šlechticů, úředníků, vědců, filozofů, zkrátka pražské elity.

Staroměstské náměstí

Místem setkávání a především trhů bylo po staletí Staroměstské náměstí, jehož dominantou je Staroměstská radnice s unikátním orlojem, na kterém se každou celou hodinu objevuje postupně ve dvou okénkách 12 apoštolů.

Staroměstské náměstí obklopují i další pozoruhodné historické stavby, například Týnský chrám, palác Kinských, dům U Kamenného zvonu a další. Uprostřed Staroměstského náměstí stojí pomník mistra Jana Husa. Ve sklepeních domů, jež náměstí lemují, můžeme najít románské a gotické základy. Na nich stojí renesanční, barokní a rokokové domy.

Staroměstská radnice

Radnice byla založena roku 1338 (jako první v Čechách) na základě privilegia uděleného staroměstským měšťanům králem Janem Lucemburským. Tvoří ji komplex několika domů přiléhajících ke

Staroměstskému náměstí postupně připojovaných do jednoho celku pro potřeby správy Starého Města pražského.

Významné události spojené se Staroměstskou radnicí: 1338 založení radnice 1360 stavba druhého domu 1381 dostavba a vysvěcení gotické radniční kaple 1410 spuštění Staroměstského orloje od Mikuláše z Kadaně 1422 poprava radikálního vůdce pražské husitské chudiny Jana Želivského 1458 nákup Mikšova domu 1458 zvolení Jiřího z Poděbrad českým králem 1520 umístění renesančního okna na jižní průčelí 1621 poprava 27 českých pánů 1784 radnice sídlem spojené pražské městské správy 1807 umístění nových hodin a ochozu na věž 1848 dostavba neogotického křídla 1880 přestavba Mikšova domu 1945 požár věže a vyhoření novogotického východního křídla

Pražský orloj

Orloji dominuje astronomický ciferník a pod ním kalendářní deska. Na astronomickém ciferníku, odvozeném od astrolábu, lze odečíst různé časy, astronomické cykly, polohu Slunce a kterým souhvězdím zvířetníku právě prochází, polohu Měsíce nad nebo pod horizontem, jeho fázi a postavení vzhledem ke Slunci. Z kalendářní desky lze odečíst aktuální měsíc, den a nepohyblivé svátky křesťanského kalendáře. Nad astronomickým ciferníkem jsou dvě okna, v nichž se pohybují apoštolové. Orloj je dále doplněn sochami po okrajích, bustou anděla mezi okny apoštolů a ozvučeným kohoutem v horní části nad okny. Pohon orloje, hodin, astrolábu, kalendářní desky, apoštolů a doprovodných pohybů soch je zajištěn mechanickým hodinovým strojem, který v průběhu času prošel několika úpravami a zlepšeními.

Jednou z nejstarších částí orloje je mechanický hodinový stroj a astronomický číselník z roku 1410. Na stroji se podílelo velké množství mistrů té doby. Stroj vytvořil hodinář Mikuláš z Kadaně pravděpodobně podle návrhu Jana Šindela, který se stal později profesorem matematiky a astronomie na Karlově univerzitě. Pražský orloj byl teprve třetím strojem svého druhu. První orloj byl zkonstruován v Padově v roce 1344. Kamenická výzdoba orloje je pravděpodobně dílem kamenické huti Petra Parláře, která v Čechách působila do roku 1420.

Palác Golz-Kinských

Palác Golz-Kinských je významnou rokokovou kulturní památkou a je pojmenován po dvou hlavních držitelských rodech. Od roku 1949 je objekt sídlem Národní galerie, která v paláci prezentuje své expozice.

Na místě dnešního paláce ve středověku stávaly dva starší domy. V západní části paláce se v podzemí dochovaly zbytky románského domu, severněji pak jiný raně gotický dům. Dnešní rokokový palác byl postaven pro hraběte Jana Arnošta Golze v letech 1755–1765 podle starších plánů K. I. Dientzenhofera a pod vedením architekta Anselma Luraga. Na fasádě provedl bohatou štukovou výzdobu C. G. Bossi. Průčelí je nahoře zakončeno dvěma atikami, které zdobí řada soch. Znárodňují antické bohy a jsou dílem Ignáce Františka Platzera. Dva souměrně umístěné monumentální vchody lemované kamennými sloupy spojuje v prvním patře úzký balkón.

Po smrti hraběte Golze koupil roku 1768 palác kníže Rudolf Kinský. V době vlastnictví rodu Kinských byly interiéry přestavěny klasicistně. Došlo také k rozšíření paláce o druhý dvůr sevřený mezi třemi křídly v empírovém stylu podle projektu J. O. Krannera. Roku 1835 byl k paláci připojen další dům; ten byl pod Krannerovým vedením přestavěn novobarokně.

Ungelt

Ungelt nebo též Týnský dvůr Byl ohrazený kupecký dvůr, který podle archeologického výzkumu vznikl ve

12. století, ale uvádí se také již v 10. století. Kupecký dvůr tehdy býval v podstatě tvrzí, oddělenou od ostatního města příkopem a zdí. Sloužil k ochraně kupců a jejich zboží, byla zde skladiště na zboží, koňské stáje, obydlí pro kupce, jeden z nejstarších špitálů v Praze i kostelík. Největšího rozkvětu zažil Ungelt za Karla IV. a za Václava IV.

V roce 1978 byl zahájen zajišťovací archeologický průzkum a v roce 1981 byla zahájena vlastní rekonstrukce dvora. Roce 1996 byl Ungelt po rekonstrukci zpřístupněn veřejnosti. Dnešní areál Ungeltu tvoří 18 domů, z nichž 12 přiléhá k vlastnímu kupeckému dvoru, ostatní jsou po obvodě na místě původní gotické ohradní zdi. Na domech jsou stopy architektonických slohů všech dob, každý dům je jiný, přesto dohromady tvoří harmonický celek. Většina domů má barokní fasády z doby po roce 1689, kdy Ungelt z velké části vyhořel, původ mnohých však sahá až na počátek 15. století.

Další významné budovy a objekty:

– Pomník mistra Jana Husa– Kostel Matky Boží před Týnem– Dům U Kamenného zvonu– Týnská škola– Pražský poledník– Mariánský sloup– Dům U Zlatého jednorozce– Dům U Lazara– Dům U Kamenného stolu– Dům U Kamenného beránka– Štorchův dům– Dům U Bílého jednorozce– Dům U Zlatého slona– Dům U Minuty– Dům U Zlatého rohu– bývalý klášter pavlánů u svatého Salvátora– bývalá Městská pojišťovna – dnes budova Ministerstva pro místní rozvoj– Dům U Černého anděla– Dům Vilímkovský– Dům U Vola

Karlův most

Mezi Malou stranou a Starým Městem se nad řekou Vltavou tyčí další slavná památka, Karlův most, jenž byl postaven na místě bývalého mostu Juditina, zničeného povodní v roce 1342. Jeho vybudování bylo jedním z počínů císaře Karla IV., a k položení základního kamene došlo roku 1357. Tato úchvatná pyšná stavba, která přečkala již mnoho bouří času a nepřízní přírody, je dlouhá 515 m a stojí na 16 obloucích, šířka je 9,5 m. Od 17. století byly na pilíře postupně umísťovány sochy významných sochařů pražského baroka, jež jsou dnes nahrazeny kopiemi. Je jich celkem 30, tou první byla roku 1683 socha sv. Jana Nepomuckého, který je patronem mostů a námořníků.

Procházku po mostě zpříjemňují pouliční hudebníci a výtvarníci nabízející v početných stáncích různé drobné umělecké předměty. Jeho atmosféra bývá nezapomenutelným zážitkem v jakoukoliv denní i noční dobu.

Malá strana

Jde o jednu z nejstarších a nejpůsobivějších částí Prahy. Křivolaké uličky i dnes objímají staré měšťanské domy, obcházejí monumentální kostely a točí se okolo bůhvíjak starých hospod a pivnic. Malá Strana vznikla jako podhradí Pražského hradu, kde časem převládla šlechtická sídla, církevní a diplomatické instituce. Nachází se zde velké množství pozoruhodných staveb i dalších zajímavých míst – např. ostrov Kampa obtékáný Čertovkou, Malostranské náměstí rozdělené na dvě části kostelem sv. Mikuláše, Maltézské náměstí, Újezd s lanovou dráhou na Petřín, Štefánikovu hvězdárnu a Petřínskou rozhlednu či velký komplex zahrad (Kinského zahrada, Petřínské sady, Schönbornská zahrada, atd.). Právě díky nim a vrchu Petřín, který je zviditelňuje, působí Malá Strana jako zelená oáza uprostřed města.

Sídlí zde obě komory Parlamentu ČR – Poslanecká sněmovna i Senát. V severovýchodním cípu Malé Strany u Vltavy leží Strakova akademie – sídlo úřadu vlády ČR. Také tu sídlí několik ministerstev

a řada paláců se využívá jako velvyslanectví či zastupitelské úřady, a také jako hotely s restauracemi. Kromě toho tu sídlí Český červený kříž, České muzeum hudby a Museum Kampa. V bývalé jezuitské koleji sídlí Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy, na horním náměstí Akademie múzických umění, v Josefské ulici je významné Malostranské gymnázium a v Hellichově ulici Gymnázium Jana Nerudy. Malá Strana tak má, kromě svého neopakovatelného genia loci, i velký politický, kulturní a administrativní význam.

Kampu, nazývanou také Ostrov milenců, odděluje od zbytku Malé Strany krátký umělý vltavský kanál, který se nazývá Čertovka. Hlavním důvodem výstavby Čertovky bylo umožnit regulaci průtoku vody pro mlýny, které se do současnosti dochovaly v počtu tří. Zachováno zůstalo i dřevěné kolo u Velkopřevorského mlýna. Malostranské mlýny stojí na levém břehu Čertovky a jsou to– mlýn Huť (čp. 449, Všehrdova 14) - dochováno mlýnské kolo– Zlomkovský mlýn, zvaný též Velký dům Wendlingerovský (čp. 469, Nosticova 4)– Velkopřevorský mlýn, zvaný též Štěpánovský mlýn (čp. 489 a 608, Velkopřevorské náměstí 6 a 5a) - dochováno mlýnské kolo V blízkosti Čertovky jsou na Vltavě ještě Sovovy mlýny (čp. 503 a 527, U Sovových mlýnů 2)

Významné stavby na Malé straně:

- kostel sv. Mikuláše na Malostranském nám.– kostel sv. Josefa v Josefské ul.– kostel Panny Marie pod řetězem v Lázeňské ul.– kostel Panny Marie Vítězné v Karmelitské ul.– kostel sv. Tomáše v Letenské ul.– kostel sv. Jana Křtitele Na prádle
- paláce: Buquovský palác, Fürstenberský palác, Kaiserštejnský palác, Kolovratský palác, Kounický palác, Ledebourský palác, Lichtenštejnský palác, Morzinský palác, Nostický palác, Palác pánů z Hradce, Palác Smiřických, Pálffyho palác, Rohanský palác, Schönbornský palác, Šternberský palác, Thunovský palác, Valdštejnský palác, Velkopřevorský palác, Vrtbovský palác.
- Hladová zeď někdy nazývaná také Zubatá je opuková hradba na pražském Petříně, kterou nechal v letech 1360–1362 postavit Karel IV., aby zesílil městské opevnění Pražského hradu a Malé Strany– Petřínská rozhledna - vystavěna pro Zemskou jubilejní výstavu v roce 1891
- České muzeum hudby– Museum Kampa– Pedagogické muzeum Jana Amose Komenského v Praze– Valdštejnská jízdárna– Ateliér Josefa Sudka– Muzeum Karla Zemana

Josefov - židovské město

Nejmenší městskou částí Prahy je Josefov, bývalá židovská čtvrť, která je ze všech stran obklopena Starým Městem, do kterého také historicky spadá. V tomto tajemném městě ve městě se nachází celkem osm synagog, například Staronová synagoga ze 13. století, která patří mezi nejstarší synagogy v celé Evropě, kde se stále provádějí náboženské obřady.

Dále zde stojí Pinkasova synagoga z 15. století, která dnes slouží jako památník obětí nacistického režimu v Československu, Vysoká synagoga postavená v 16. století, v níž se nalézá stálá výstava židovských náboženských předmětů a ornamentů a Klausová synagoga ze 17. století, obsahující sbírku hebrejských spisů a také výstavu o židovských tradicích a rituálech. Tato synagoga se stala součástí pražského Židovského muzea.

Další památkou, která se dochovala z dob židovského ghetta, je Starý židovský hřbitov, kde je dnes skoro 12 000 náhrobků, byl založen v 15. století - nejstarší hrob, náležící učenci a básníkovi Avigdorovi Karovi, pochází z roku 1439. Nejvýznamnější osobou pohřbenou na hřbitově je náboženský učenec a pedagog rabi Jehuda Liwa ben Becalel, zvaný rabi Löw (zemřel roku 1609).

V Praze 1 najdeme řadu dalších památek a historických staveb:

Plastiky - například Sedící dívka, Josef Mánes, Pieta či Pomník II. odboji

Kašny - například Wimmerova kašna či kašna Vltava (Terezka)

Pamětní desky - například Antonín Sova, Rudolf Kremlička, Mikoláš Aleš, Josef a Karel Čapkovi, Otakar

Mařák, Bohuslav Balbín či Winston Churchill a řada dalších

